

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders
Januari 2002 - 23e Jaargang, nr. 92

BESTUUR:

Ere-Voorzitter

F.Th. Dijkmeester	St. Andriesstraat 61	3811 HT Amersfoort	033 - 472 69 57
-------------------	----------------------	--------------------	-----------------

Voorzitter

R.W. Hemmes	Thorbeckelaan 74	2564 BS Den Haag	Telefoon en fax 070 - 368 35 66
-------------	------------------	------------------	------------------------------------

Secretaris

Mevr. M.E.F. Borel Rinkes	Cees Laseurlaan 279	2597 GG Den Haag	Telefoon en fax 070 - 324 04 47
---------------------------	---------------------	------------------	------------------------------------

Penningmeester

Ch.H. Bartelings	Thomas Jeffersonlaan 58	2285 BB Rijswijk	Telefoon en fax 070 - 394 14 67
------------------	-------------------------	------------------	------------------------------------

LEDEN:

R.A. Grisnigt	Canadalaan 25	4631 NT Hoogerheide	0164 - 61 34 15
R.M. ten Broek	Burg. de Villeneuve-singel 30	3055 AP Rotterdam	010 - 422 39 14

Fred M. Beukers	Vredenhofweg 56	3062 ES Rotterdam	010 - 452 79 29
-----------------	-----------------	-------------------	-----------------

J.A. Bakker, Evenementencommissie	Zeekant 92g	2586 JB Den Haag	Telefoon en fax 070 - 354 02 45
J. de Mos, Evenementencommissie	Marjorystraat 25	3151 SK Hoek v. Holland	0174 - 38 21 83

H.J.M. Brinkman	Jacob Mulderweg 26	2597 BS Den Haag	Telefoon en fax 070 - 354 31 73
-----------------	--------------------	------------------	------------------------------------

REDACTIE DE SCHAKEL

H.J.M. Brinkman	Jacob Mulderweg 26	2597 BS Den Haag	Telefoon en fax 070 - 354 31 73
-----------------	--------------------	------------------	------------------------------------

Redactiecommissie

H.J.M. Brinkman, Ch.H. Bartelings, Mevr. M.E.F. Borel Rinkes

Stichting Genootschap Engelandvaarders:

Postbank: 35 95 00
Bank : 54.55.46.826
ABN-AMRO bank - Rijswijk

Het volgende nummer verschijnt in april 2002.
Gaarne hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 mei 2002.

ISSN 1382-8207

VAN DE VOORZITTER

Een jaarwisseling brengt de laatste jaren steeds iets nieuws mee. Ik hoop dat het nieuwe jaar voor u en de uwen goed is begonnen en dat u al veel Euro's hebt kunnen bemachtigen. Ik wens u toe dat u dit jaar ook veel Euro's zult overhouden. Meer nog wens ik u toe dat het jaar 2002 een gezond jaar zal zijn voor u en voor allen die u dierbaar zijn.

Voor ons Genootschap staat dit jaar op het programma:

- ons verheugen in het feit dat onze Kroonprins gaat trouwen;
- herdenking van de slachtoffers van het England Spiel in Den Haag op 4 mei;
- defileren voor ZKH onze Beschermheer in Wageningen op 5 mei;
- het herdenken van de geboortedag van Hare Majesteit Koningin Wilhelmina in de Nieuwe kerk in Delft op 31 augustus;
- de jaarlijkse reünie op de Vliegbasis Gilze Rijen op woensdag 25 september;
- het herdenken dat 40 jaar geleden de Moeder der Engelandvaarders overleed. Die herdenking vindt plaats in Den Haag bij het Monument van Koningin Wilhelmina aan het Noordeinde bij de Raad van State op 28 november.

Voor de leden van ons Genootschap in Den Haag en omgeving is er dan nog op elke eerste maandag van de maand de borrel in de Juliana Kazerne om 16.00 uur, met om 17.30 uur de mogelijkheid om deel te nemen aan de maaltijd.

Uw bestuur zal dat allemaal in goede banen leiden en bijzonderheden naar bevind van zaken oplossen. Er staan niet veel evenementen op het programma. Wij hopen wel u bij vele ervan te treffen.

Ik kijk naar u uit.

Rudi Hemmes

VAN DE PENNINGMEESTER

Aan het begin van het nieuwe jaar wil ik allereerst alle Engelandvaarders, hun dierbaren en de lezers van de Schakel die geen Engelandvaarders zijn een goed en gezond 2002 toewensen.

Zoals gebruikelijk is voor de in Nederland en in België wonende Engelandvaarders en donateurs in deze eerste Schakel van het jaar een acceptgirobiljet (de eerste keer voor Euro's) ingesloten. Dit is gedaan om de betaling van de jaarlijkse vrijwillige bijdrage zo eenvoudig mogelijk te maken. Het richtbedrag hiervoor is nu € 25,- dus enigszins hoger dan de f 50,- in vorige jaren, hetgeen o.m. in verband staat met verhogingen van posttarieven en BTW. Voor lezers van de Schakel, die geen Engelandvaarders zijn, is € 25,- een bijdrage voor het abonnement. Op het acceptformulier onder de vermelding van uw bijdrage graag uw eigen Postbankgiro- of Bankrekeningnummer invullen in het daarvoor bestemde vakje, dus niet het Postbankgiro- of Banknummer van het Genootschap. En dan natuurlijk uw handtekening plaatsen.

Een aantal in het buitenland wonende Engelandvaarders c.q. hun weduwen of andere donateurs hebben óók rekeningen bij de Postbank of andere Nederlandse bankinstellingen. In deze gevallen is zowel voor de betalende alsook voor de ontvangende partij de meest eenvoudige wijze om de jaarlijkse reüniebijdrage via een overschrijving op één van de rekeningnummers van ons Genootschap te storten, t.w.: Postbank: 359500 of ABN-AMRO bank: 545546826, ten name van Penningmeester Stichting Genootschap Engelandvaarders te Rijswijk. Andere mogelijkheden voor degenen die in het buitenland wonen zijn om de bijdragen in contanten (valuta van het land van vestiging) of per cheque te zenden naar de penningmeester. Let wel: cheques kosten echter aan beide zijden extra geld, maar een enveloppe met contant geld slechts porto!!

Zoals bekend dienen onze inkomsten uit jaarlijkse bijdragen in de eerste plaats om ons 'communicatiemedium' de Schakel te produceren en te verzenden. Daarnaast is er nog steeds een groeiend aantal zieken die, wanneer ons dat bekend is, van het Bestuur namens u allen een bloemetje ontvangen. Bovendien worden waar mogelijk attenties verzorgd bij het ook steeds groeiende aantal overledenen. Ondanks de

zeer welkome hogere jaarlijkse bijdragen, die wij het vorig jaar weer mochten ontvangen van een aantal Engelandvaarders en lezers van de Schakel, waarvoor hartelijk dank, konden de gemaakte kosten helaas niet door de inkomsten worden gedekt.

Bovenstaande betalingsmethoden kunnen ook worden gebruikt (mits aangegeven) voor de bestelling van Engelandvaarderassen of schildjes. De verzendkosten en de bijdragen voor de assen/schildjes zijn afgerond tot de dichtstbijzijnde hele Euro bedragen als volgt:

Engelandvaardersassen:	Engelandvaardersschildjes:
Prijs € 9,- plus verzendkosten	Prijs € 11,- plus verzendkosten
- in Nederland € 2,- of	- in Nederland € 3,- of
- in Europa € 2,- of	- in Europa € 5,- of
- buiten Europa € 3,-	- buiten Europa € 10,-

Charles Bartelings

BIJeenkomst in de Nieuwe Kerk op 4 mei 2002

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei organiseert speciaal voor direct betrokkenen bij de Tweede Wereldoorlog en nabestaanden van oorlogsslachtoffers jaarlijks op 4 mei - voorafgaand aan de officiële plechtigheid bij het Nationaal Monument op de Dam - een bijeenkomst in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Deze bijeenkomst begint om 18.55 uur en duurt tot 19.25 uur. Aansluitend vindt de plechtigheid bij het Nationaal Monument op de Dam plaats om ongeveer 20.00 uur. Op de Dam is een beperkt aantal zitplaatsen beschikbaar voor mensen die moeilijk ter been zijn. zij kunnen de plechtigheid bij het monument eventueel ook op monitoren in de Nieuwe Kerk volgen.

Leden van organisaties van oorlogsbetrokkenen kunnen hun belang-

stelling kenbaar maken door middel van een brief met daarin naam, adres, postcode en plaats, telefoonnummer, naam organisatie waarvan zij lid zijn en geboortedatum. Na ontvangst van de brief worden zij in het uitnodigingenbestand opgenomen en krijgen zij begin februari de officiële uitnodiging toegestuurd. Bij die uitnodiging is een antwoordkaart gevoegd waarmee door ieder maximaal twee kaarten kan worden aangevraagd. Na het versturen van deze antwoordkaart ontvangt de aanvrager de persoonsgebonden toegangsbewijzen in april. De binnengekomen antwoordkaarten worden door het Nationaal Comité in volgorde van binnenkomst behandeld. Het aantal stoelen is weliswaar groot, maar niet onbeperkt.

De leden die al op persoonlijke titel een uitnodiging ontvangen hoeven niet te reageren.

OPROEP

Van Engelandvaarder Pieter Schagen ontving ik een verzoek. Hij is sinds enige tijd op zoek naar het boek "Oranjestad" van Paul W.A. van Beckum (Uitgever: Strenght B.V. ISBN 90.60100776.0) Helaas is zijn zoektocht zonder enig resultaat gebleven. Zoals Engelandvaarders weten overleed Paul op 1 januari 2001. Pieter Schagens hoop is gevestigd op mede-Engelandvaarders die bereid zijn dit boek aan hem te willen lenen of te willen afstaan tegen vergoeding.

Zijn adres is: Pieter Schagen
115 Berry Court
Hook RG27 9JZ
Engeland
Tel. 0044 1256 760 175

HJMB

Paleis Soestdijk, 3 juli 2001

Hooggeacht Bestuur,

Nu ik aan de vooravond sta van mijn vertrek naar Italië wil ik U allen nogmaals bijzonder danken voor de samenkomst en het defilé van vele vrienden ter gelegenheid van mijn 90ste verjaardag.

Het zien van zoveel bekende gezichten heeft mij erg goed gedaan.

Ik heb dan ook bijzonder veel waardering voor al het werk dat U heeft verzet om deze dag te doen slagen; een dag waar ik met heel veel voldoening op zal blijven terugzien.

Met mijn hartelijke groeten,

Prins der Nederlanden

STICHTING EERBETOEN Z.K.H. PRINS BERNHARD

Naar aanleiding van het Eerbetoen op 27 juni j.l. ter gelegenheid van zijn 90ste verjaardag ontvingen wij bijgevoegde brief van Zijne Koninklijke Hoogheid waarnaar korthedshalve moge worden verwezen.

Ook als Stichtingbestuur betuigen wij u en alle deelnemer(sten) langs deze weg onze welgemeende dank voor uw deelname en medewerking, mede waardoor ook deze dag zo bijzonder is geslaagd.

Op 22 november 2001 is een foto album en een videoband van het eerbetoen aan Zijne Koninklijke Hoogheid aangeboden.

Een kopie van deze band en twee foto's worden hierbij aan uw vereniging geschonken.

Voor de deelnemers is op donderdag 17 januari 2002 en op vrijdag 25 januari 2002 tussen 11.00 en 15.00 uur gelegenheid foto's (± 80 stuks) en de videoband te bekijken en te bestellen in het Militair Luchtvaart Museum, Kamp van Zeist te Soesterberg (afslag 4 van de A-28 Utrecht-Amersfoort). Toegang is gratis.

Kosten: Videoband € 7,- (f 15,-) incl. verzendkosten;
Foto's geldende prijs met porto.

De bestelling moet vooraf ter plaatse in Euro's worden betaald.

Hopende u naar genoeg te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur
De Vice Voorzitter,

J.W. Meyer
Kolonel der Cavalerie b.d.

Willem Herman Peteri
26 juni 1916 - 1 november 2001

Bronzen kruis
Oorlogsherinneringskruis

Als toerist rondreizend in Polen na een stage praktisch werk zag mijn broer Willem in een Poolse krant van een medereiziger een bericht van algemene mobilisatie in Nederland op 29 augustus 1939. Hij nam de snelste treinverbinding naar huis; de laatste trein voor de inval die de Pools-Duitse grens passeerde, met in tegengestelde richting onafzienbare militaire transporten. Zo voorkwam hij een maandenlange terugreis en was daardoor bij de studentenstaking, najaar 1940, afgestudeerd als electrotechnisch ingenieur aan de Technische Hogeschool in Delft en werkzaam als assistent. In die tijd gonsde het van verhalen van ondergrondse activiteiten en ontsnappingsplannen, maar ook van verraad en meedogenloze represailles. Elke anti Duitse activiteit kon mede anderen in gevaar brengen. Wij meenden - ten onrechte - een plan te hebben waarbij alleen wij beiden betrokken waren.

Uit eigen ervaring wisten we dat, met om de beurt peddelen in een goed tegen overkomend water afgesloten comfortabele vouwkano, grote afstanden af te leggen zijn. Willem nam op zich zo'n vouwkano te kopen en die samen met kleinere benodigdheden zoals kompassen, zaklantaarns, eten en drinken reisklaar op te bergen. Het geheel zag er uit als draagbare vakantiebagage. Ik zou de mogelijkheden van gemeubileerde kamers aan de boulevard in Katwijk bekijken. Zo waren we klaar om te vertrekken in afwachting van optimale omstandigheden: stabiel, niet te koud weer met lichte Oostenwind, nieuwe maan, en al wat donkere nachten. Ik zou aangeven wanneer ik dacht dat de kans goed was.

Zo verliepen voorjaar en zomer 1941 tot er op 17 september ideale omstandigheden leken te zijn. Ik huurde, quasi voor een gezinsvakantie, kamers voor een week en sprak af dat we de volgende avond met de bagage zouden komen. De kamer had openslaande deuren aan de boulevard, was niet ver van een doorgang in het prikkeldraad en lang genoeg om de kano op te bouwen. Willem was inmiddels

naar Rotterdam verhuisd en pas twee weken in dienst van het Gemeentelijk Electriciteits Bedrijf toen ik 's avonds bij hem kwam met de mededeling: morgenavond gaan we vertrekken. Hij dacht lang na en zei toen bedachtzaam "dan heb ik nog een hele dag, en laat ik mijn bureau maar open".

Alles verliep volgens plan en kort na middernacht stonden we ongezien aan zee. Alleen de golven van de branding waren onverwacht hoog en bij het instappen sloegen we om. Een tweede poging had succes, maar waar we niet op verdacht waren was, dat een aantal door ons bij het omslaan uit de kano gevallen attributen de volgende ochtend bij eb door de Duitsers gevonden werden. Dat leidde tot een zoektocht, waarbij twee verstopte vouwkano's (o.a. die van Pim de Bruyn Kops) gevonden werden, en tot een huiszoeking bij onze kamerverhuurder, die zich met grote tegenwoordigheid van geest uit lastige vragen wist te redden. Overigens vertrokken zeer toevallig, zonder van ons vertrek af te weten, uit hetzelfde huis een week later nog twee vouwkano's, o.a. van A.G.H. Maassen en Jan Jacob van Rietschoten, die wij in Londen ontmoetten. Beide hebben het einde van de oorlog niet mogen meemaken.

De kanotocht was lang, 56 uur. Bij onze aankomst in Leiston - hemelsbreed recht tegenover Katwijk! - duurde het tot onze verbazing een hele tijd voordat iemand notitie van ons nam, terwijl wij soldaten en landmijnen verwachtten. Na de gebruikelijke scanning in Engeland vonden wij alle twee onmiddellijk een bestemming bij de marine. Willem werd tot officier benoemd en vertrok als elektrotechnicus per vrachtschip, de "Menelaus", met als bestemming de marinewerf in Soerabaia, via het Panamakanaal en Colombo. Ikzelf werd als korporaal geplaatst bij de radar van Hr Ms "Jacob van Heemskerck", die dienst deed bij bescherming van konvooien op de Noord-Atlantische Oceaan. Onze wegen leken gescheiden.

Na de aanval op Pearl Harbour werd de "Menelaus" omgeleid via Kaapstad, en Hr Ms "Jacob van Heemskerck" moest via Colombo naar Soerabaia. De avond voor ons vertrek uit Colombo verscheen de "Menelaus" voor de haveningang. Met de kano ging ik Willem opzoeken en stelde hem voor mee te varen met de "Heemskerck", om eerder in Soerabaia aan te komen. Mijn commandant had geen

bezwaar. Zo begonnen wij weer samen aan een gevaarlijke tocht. Nadat we een deklading munitie aan boord genomen hadden werd onze bestemming gewijzigd, eerst werd het Tjilatjap en, na de slag in de Javazee, terug naar Colombo. Onderweg werden we aangevallen door negen Japanse bommenwerpers, die tweemaal van grote hoogte bommen afwierpen. Dankzij ons sterke luchtafweergeschut en vaardig manoeuvreren waren er slechts 4 gewonden en was de schade gering. Willem, die naar Colombo werd teruggebracht, bleef onder dit alles laconiek en wachtte weer op transport.

Terug in Engeland werd Willem in Chatham geplaatst bij opleiding en onderhoud van elektrische installaties voor MGB's 78 en MTB's. Om een indruk van de praktijk te krijgen ging hij een nacht meevaren op de boot van een bevriende commandant. Onderweg verongelukte de boot dicht bij de Nederlandse kust; de bemanning redde zich met een vlotje en belandde op op het strand bij Hoek van Holland, waar ze door de Duitsers werden ingerekend. Het was 3 oktober 1942, op de kop af een jaar nadat Koningin Wilhelmina ons op de thee ontvangen had....

In tegenstelling tot de Engelse bemanning van de boot kon Willem zich onvoldoende identificeren, zodat hij als spion beschouwd werd. Hij werd getransporteerd naar Hamburg, in een dodencel gezet en wekenlang verhoord, een ellendige periode. De verlossing uit deze nachtmerrie was verrassend: een Duitse professor in de hoogspanningstechniek ondervroeg hem minutieus over zijn vak en zijn opleiding; op grond hiervan werd zijn verhaal uiteindelijk geloofd en werd hij overgebracht naar een krijgsgevangenkamp. Na wat hij had meegeemaakt voelde hij zich daar bijna vrij.

Direct na de capitulatie van de Duitsers kwam Willem weer in Londen. Na nog een opleiding voer hij op het kleine vliegdekschip Nairana en ging vervolgens met de "Karel Doorman" naar Indonesië. Inmiddels in 1947 met een Wren Officer getrouwd, verliet hij de Marine in januari 1948. Hij keerde terug in zijn oude baan bij het GEB te Rotterdam waar hij, na een onderbreking van enkele jaren van werk in Nieuw Zeeland, werd aangesteld als hoofdingenieur. Hij ging buiten wonen en genoot van het buitenleven. Na zijn pensionering en het overlijden van zijn vrouw heeft hij enige jaren in Zweden gewoond bij zijn getrouwde

dochter. Met haar en haar gezin ging hij deze zomer mee naar Nice, waar het hem bijzonder goed beviel. Helaas begaven zijn krachten hem kort na de verhuizing, zodat het einde hem rust bracht.

Zonder onze perfecte samenwerking was de ontsnapping naar Engeland niet mogelijk geweest. Willem betoonde daarbij grote moed en betrouwbaarheid. Hij was een stille teruggetrokken figuur, maar een man om op te bouwen. Ik gedenk mijn broer met groot respect en grote genegenheid.

H.B. Peteri

IN MEMORIAM

Edwin (Ted) Vernède

22 mei 1922 - 24 november 2001

Kapitein-luitenant ter Zee der Administratie b.d
Drager van het erekruis in de Huisorde van Oranje
Oorlogs-herinneringskruis met gesp
Verscheidenen andere buitenlandse onderscheidingen
Echtgenoot, vader en vriend

1965 - 1995 particulier secretaris van Prins Bernhard

Zijn verhouding met en tot de Prins, zijn functioneren, zijn vele taken. U weet het misschien beter dan ik. Ontmoetingen met de Prins, brieven voor de Prins, vragen aan de Prins? Via Vernède. Hij wikte, hij woog. Hij wist hoe de boodschappen moesten worden verpakt, overgebracht. Het is een gegeven: de boodschapper, daar gaat het om. Vernède kende het verschil tussen belangrijk doen en belangrijk zijn. Hij vulde aan, waar de ander duidelijk te kort kwam. "Mijn voel-sprieten", zei hij eens, "werken als een thermometer bij koorts!" Vernède kende zijn baas, maar ook zijn pappenheimers. Hij was loyaal, 'dacht'

dat hij zich zelden vergiste. Als mens was hij een verlengstuk van de ander, dienstbaar, trouw, bescheiden en toch zichzelf. Een persoonlijkheid, trouw aan het Vaderland, trouw aan de Prins, trouw aan, ... vult u maar in. De Prins komt. De Prins is aanwezig. De Prins gaat op reis. Vernède gaat mee. Een verbintenis van dertig jaar. Een soort huwelijk?

In het kielzog van mijn echtgenoot (Sam Ritmeester, Engelandvaarder, arts bij de Prinses Irenebrigade) zag ik het aan, beleefde het mee, schudde een hand, plooid mijn lach. Tot... het moment, dat ik de Prins wilde spreken en vooral veel wilde vragen....

Eindhoven - Paleis Soestdijk 1982

Een telefoongesprek:

Met.....

- Vernède (ik hoor de vraagtekens)

U spreekt met Hanny Meijler.

- Waarmee kan ik u van dienst zijn?

Ik wil graag een gesprek met de Prins.

- Ho, ho dat gaat zo niet. Dat moet u aanvragen. U schrijft een briefje, waarin u uw verzoek toelicht.

Dat kan ik niet. Dat vind ik niks!

- Mevrouw, het is de gewoonte, dat wij de regels bepalen. Als u de Prins wilt spreken, dan is dit het protocol.

Meneer Vernède, ik wil...

- Mevrouw, schriftelijk!

En toen zei ik: "Dan is voor mij de lol eraf."

(Ik weet niet of Ted Vernède heel erg verbaasd was, maar hij heeft het er nog wel vaak over gehad.)

- Stilte en dan: "Wie bent u, wat wilt u met welk doel?"

Ik ben journalist, Hanny Meijler, Hanny Ritmeester.

- Niet zo snel mevrouw, waarom zegt u Meijler...bent u familie van de cardioloog?

Ja, dat is mijn broer, maar die heeft er niets mee te maken.

- Gaat u door mevrouw... ik neem de tijd!

Ik schrijf een boek over de mannen van de Prinses Irenebrigade. Mijn man was een van de artsen en de Prins...

- Ik ben op de hoogte mevrouw, ik ken meerdere leden van die club. Van die club?

- Ja, geef uw telefoonnummer en ik bel u terug. Wanneer?

-(Zucht) U bent wel lastig mevrouw.

Wacht maar, tot u me echt leert kennen meneer Vernède.

De Prins en Ted Vernède waren in 1984 bij de presentatie van mijn boek "Ik zou weer zo gek zijn, de mannen van de Prinses Irenebrigade" in de Westenbergkazerne in Schalkhaar.

Ted Vernède werd een vriend.

In 1988 werd mijn man vergeetachtig, verstrooid noemde we het, maar moesten dat woord bijstellen in "Alzheimer". Hij stierf in 1992. Ted bleef een vriend.

Een paar jaar later belde Ted me op. Hij had een verpletterende mededeling voor me: "Hanny, er is Alzheimer bij me geconstateerd. hoe moet het nu met Vera, mijn kinderen, mijn gezin?"

Toen hij afscheid moest nemen van zijn werk, van de Prins van velen, gaf ik hem een dagboek, waar hij niet meer in schreef. Ik troostte me met de gedachte, dat hij van mij nog geen afscheid nam. Ik voerde lange gesprekken met hem en toen dat niet meer ging met Vera, zijn vrouw. Vera en Ted kwamen naar Eindhoven. En ik zag, wat ik allemaal eerder had gezien: die lege blik, flarden van wat hij eens was, een flits van herkenning. Rusteloos liep hij door de tuin, zag een bloem, een vogel... Wat een vreselijke rotziekte...

Toch... na verloop van tijd... komen de herinneringen als een zegen. Rust in vrede Ted.

Hanny S.R. Meijler
Eindhoven, januari 2002
040 - 211 10 28

Voorjaarsbijeenkomst regio zuid

Zaterdag 20 april 2002, Motel Van der Valk, Gilze-Rijen

Route A-58, afslag 12, Gilze

Aanvang ca. 11.00 uur

Lunch ca. 13.00 uur

Einde ca. 15.00 uur

Kosten voor eigen rekening.

Engelandvaarders en hun partners uit ander regio's zijn van harte welkom. Aanmelding deelname graag **vóór eind maart**. Gezien het succes van de laatste bijeenkomst vorig jaar april, hopen wij ook dit jaar weer een reünie-tje te organiseren. Bij deelname van ten minste 20 personen (eters) kunnen wij weer beschikken over de gezellige "Jachtzaal", anders wordt voor ons een hoekje in het grote restaurant gereserveerd. Reageer dus spontaan en meldt uw komst aan één van de hieronder genoemde contactpersonen.

Jan Buyser	telefoon 0032 3 311 66 83 (B)
Sam Timmers-Verhoeven	telefoon (0118) 41 03 55
Bram Grisnigt	telefoon (0164) 61 34 15

BIJEENKOMST PRINSES JULIANAKAZERNE

Data 2002, bijeenkomst Engelandvaarders. (17.30 - 18.30 uur maaltijd)

7 januari	1 juli
4 februari	5 augustus
4 maart	2 september
8 april (2e maandag)	7 oktober
5 mei	4 november
6 juni	2 december

Zojuist las ik het bericht in de Telegraaf van het overlijden van Ted Vernède, de secretaris van ZKH Prins Bernhard. En zo herinnerde ik mij het bezoek op 11 september 1990 van ZKH met zijn secretaris en adjudant aan Ben Ubbink, die boven ons op de 9e etage woonde.

Met betrekking tot de publicatie van een boek over onderscheidingen had Vernède het verzoek van ZKH aan Ubbink doorgebeld om naar Soestdijk te komen. Wegens de toen al slechte gezondheid was dat voor Ben onmogelijk. Geen nood zei Vernède door de telefoon, want de Prins moet op 11 september naar de Schelde, met daarna een onthulling van een standbeeld bij de Zeevaartschool op de boulevard. Hij komt dan wel even langs, voordat hij naar Hulst gaat. Uiteraard is dit bezoek incognito, dus geen gevlag, maar wel graag goede Chablis of Meursault, instrueerde Vernède nog.

's Morgens was mijn vrouw al bij Ben met 2 flessen Meursault (uit 1985) plus de nodige hapjes. Ik stond te wachten beneden op de boulevard met een paraplu want het motregende. Vanaf de 9e etage had mijn vrouw uitzicht op het onthullingsgebeuren, en gaf mij een teken wanneer men daar vertrok. ZKH kwam precies op tijd, en zo wandelden we met zijn adjudant en Vernède naar de lift. De hoffelijke paraplu was overbodig. ZKH werd en passant voorgesteld aan mijn buurman Sam Luitwielier, oud-verzetsman, neef van de EV-er en Artillerie-Overste Henk Luitwielier. Tot ieders verbazing stopte de lift op de 3e etage, want een bewoner had net op tijd op het knopje gedrukt, en zei keurig: "Goedemorgen Koninklijke Hoogheid". Dit ontlokte de opmerking aan ZKH: "Als dit zo doorgaat komen we vandaag nooit op de negende."

In allerbeste stemming verbleven we bij Ubbink, bewonderden we het uitzicht over de Schelde, waarna de hapjes maar vooral de Meursault uitermate werden gekoesterd.

Hoewel we Ted Vernède bij de vele EV-reünies hadden ontmoet, leerden we hem bij dit bezoek veel beter kennen. Een hele gezellige causeur met de nodige humor. Gelukkig had hij goede foto's gemaakt. We hadden trouwens afgesproken dat wij dat ook zouden doen. Bovendien waren zijn foto's automatisch gedateerd, een goed geheugensteuntje. Maar als een efficiënte secretaris keek hij toch op het juiste moment op zijn horloge, want ZKH moest wel weer verder. Maar al met al was het bezoek ver over tijd, de hapjes nagenoeg op, en twee absoluut lege flessen Meursault 1985! Die na gedane arbeid een soort tevredenheid uitstraalden. Al met al voor ieder een heel gezellig bezoek, en waarbij ik constateerde dat het zeker ook voor Vernède gewoon leuk was. Nu dat de groep overlevende Engelandvaarders steeds kleiner wordt, is het ook wel zo dat het aantal herinneringen steeds groter wordt. En zo zullen wij Engelandvaarders ongetwijfeld een goede herinnering aan Ted Vernède blijven houden.

Vlissingen, 29 november 2001
Sam Timmers Verhoeven

CORRESPONDENTIE OVER BOEK KONINGIN WILHELMINA

Engelandvaarder Sytze Wiersma stuurde een kopie van zijn correspondentie met Professor C. Fasseur, de biograaf van Koningin Wilhelmina, die van interesse kan zijn voor Engelandvaarders die het boek gelezen hebben.

Zeer geachte Professor Fasseur,

Tot mijn zeer groot genoegen stuurde mijn oudste dochter mij vanuit Middelburg als verjaardagsgeschenk "Wilhelmina, krijgshaftig in een vormeloze jas", zoals zij mij vorig jaar ook het eerste deel van uw onvolprezen biografie van "onze" Koningin had geschonken.

Met nadruk durf ik haar "onze" Koningin te noemen, want ik ben ook Engelandvaarder geweest (en altijd gebleven!). Bijna ademloos heb ik me in de lezing van uw boek gestort; door huiselijke omstandigheden ben ik nog niet helemaal tot het einde gekomen, maar ik zit nu al enkele dagen te broeden op een uitlating in uw boek, die me niet los wil laten.

Het betreft op pag. 341 de aanhaling van uw gesprek met Alfred Frank: "Als dat waar is, dan hebben we de oorlog verloren". Ik wil niets afdoen aan de herinnering van Alfred ("Alas, poor Yorick, I knew him"). Naar mijn herinnering reisden we samen in begin 1944 van Madrid, via Gibraltar, naar Londen en wellicht zaten we ook tezelfder tijd in concentratiekamp Miranda de Abro eind 1943.

Maar ik geloof niet, dat onder de Engelandvaarders die ik op mijn lange reis meemaakte er zoveel anti-semitisme was om de Koningin tot die uitspraak te moeten brengen. Uiteraard vormden zich makkelijk groepjes in zo'n divers gezelschap. We waren in Gibraltar, wachtend op transport naar Engeland, met ruim 130 man, gelegerd in een soort kazerne, wat mijzelf betrof, vol trots gekleed in Britse battledress (maar ongewapend, vanzelfsprekend!) en op dezelfde kamer lagen ook enkele Joodse landgenoten, waaronder ik goede vrienden had, zoals Eddie Wolff, die ons kleine hollands mannekoor dirigeerde.

Maar uiteindelijk vormden zich gelijkgestemden in groepjes en zo stonden wij, (oud)-studenten ook bijvoorbeeld wat afstandelijk van de Rotterdamse "roeiploeg", die zich in Madrid onledig had gehouden

met de verkoop van het meubilair uit hun hotelkamer in "Hotel Internacional", op de plaatselijke vlooiemarkt. Zo bestonden er ook verschillen met onze Joodse landgenoten, zeker met hen, die uit Duitsland ontsnapt waren. Maar al met al geloof ik niet, dat het pessimisme van "onze" Koningin gerechtvaardigd was en ik hoop, dat vele Engelandvaarders er net zo over denken.

Uw prachtige boek heeft opnieuw een grote mate van trots in me wakker gemaakt, dat ik ook tot de bij Koningin Wilhelmina zo goed vallende Engelandvaarders heb gehoord. Ik was er altijd al trots op, dat onze "voetreis" over de Pyreneeën, in oktober 1943, één van de twee is, die in De Jongs magnum opus zijn vermeld (deel 9, pag. 495/6). Vaak heb ik er hier in Zuid-Wales, waar ik me na mijn pensionering in 1990 vestigde om dicht bij naaste familie te kunnen wonen, over kunnen vertellen aan gezelschappen van oud-gedienden uit de Tweede Wereldoorlog en daarbij altijd over mijn grote bewondering van Koningin Wilhelmina kunnen getuigen. Ik ga nu niet graag door met de gedachte, dat er onder de Engelandvaarders voldoende stemming tegen onze Joodse landgenoten aanwezig was, om haar verdriet te doen!

Hoogachtend,

Sytze Wiersma

Zeer geachte heer Wiersma,

Graag wil ik u bedanken voor uw brief van 5 mei j.l. De beantwoording is enigszins vertraagd door het houden van colleges en afnemen van examens die nu ten einde spoeden, maar ook wel (als ik eerlijk ben) doordat ik niet zoveel verweer heb. Het is waar dat ik op slechts één getuige ben afgegaan, de heer Frank, die mij in 1998 schreef. Misschien dat ik dus te gemakkelijk tot een voor u en andere Engelandvaarders onaangename gevolgtrekking ben gekomen, ook al is die uiteraard niet

persoonlijk bedoeld. Komt het nog eens tot een nieuwe druk, dan zal ik deze passage nog eens kritisch tegen het licht houden. Voor uw vriendelijke woorden aan mijn adres oven mijn biografie zeg ik u intussen hartelijk dank.

Met vriendelijke groeten,

Cees Fasseur

Zeer geachte Professor Fasseur,

Mijn hartelijk dank voor uw e-mail in antwoord op mijn schrijven van 5 mei j.l. en de vertraging in de beantwoording wordt ruimschoots gecompenseerd door mijn grote genoeg, uw antwoord te ontvangen.

Gelukkig heb ik in de tussentijd ook de gelegenheid gehad uw biografie geheel te lezen en dat heeft mijn bewondering voor uw grote werk nog verder doen stijgen!

Zoals ik ook een kopie van mijn schrijven had gezonden naar de redactie van "de Schakel", de kwartaaluitgave van onze Stichting Genootschap Engelandvaarders (en in het adressenbestand waarvan Alfred Frank ook voorkomt) heb ik de vrijheid genomen, hun ook een afschrift van uw e-mail te zenden, als afronding op mijn schrijven.

Nogmaals, hartelijk dank voor uw reactie en ik wens u nog vele herdrukken toe van uw voortreffelijke biografie.

Met vriendelijke groeten,

Sytze Wiersma

J.W. KOLKMAN, ÉÉN VAN DE HELAAS VELE ONBEZONGEN HELDEN

Het sympathieke artikel van de heer Plantinga in de Schakel van oktober, bracht mij terug naar 1942. Om precies te zijn december '42. Na een spannende reis van Toulouse naar Perpignan kwam ik samen met Max Scheffer en Pim de Miranda het kantoor van Kolkman binnen. Het kan zijn dat hij van tevoren was ingeseind dat wij naar hem onderweg waren maar zeker weet ik dat niet. Hij ontving ons hartelijk. Ik kan mij ook niet meer herinneren of wij de naam Kolkman kenden van de "grapevine" of van nog twee andere onbezongen helden Testers en Aerts die het Office Néerlandais in Toulouse bemanden totdat de Duitsers ze oppakten. Geruchten wat er met deze heren was gebeurd waren dat ze in één van de concentratiekampen waren omgebracht.

Kolkman verborg ons een week of tien dagen in Le Soler. We werden toen op zijn kantoor voorgesteld aan onze passeurs, een boer uit de bergen en een knappe jonge vrouw die de echtgenote was van een dorpsarts in de Pyreneeën. Op de eerste kerstnacht begonnen wij aan de laatste etappe in bezet gebied. Het was heel koud en heel hoog en veel gevaarlijker dan we dachten maar dat is weer een ander verhaal. Een tweetal weken later toen wij drieën in de gevangenis van Figueras zaten, of was het misschien al in Gerona kwam een nieuw groepje Nederlanders binnen, waarvan ik de namen niet meer weet. Ik ben ze later ook nooit meer tegen gekomen. Zij vertelden ons dat zij de laatste waren die door het toedoen van Kolkman de Pyreneeën over konden trekken. Kolkman was door de Duitsers opgepakt en meteen neergeschoten. Dat laatste bleek later niet waar te zijn, hoorde ik tientallen jaren later. Kolkman is in een concentratiekamp vermoord. Een moedig man die allang postume een hoge Nederlandse onderscheiding had moeten krijgen net als andere - in mijn ogen - helden zoals Testers en Aerts.

Ik heb in de oorlog veel moedige mannen gekend. Max Scheffer die na aankomst in Londen een matrozenpak aantrok en de rest van de oorlog meevocht in de O18 van Piet de Jong die later nog eens eerste minister werd. Pim de Miranda die de hele veldtocht van begin tot einde van de brigade meemaakte. Mannen, jongens waren we eigenlijk bijna allemaal nog, die je onderweg tegenkwam en later weer ont-

moette in uniform in het Westelijk Halfrond en in het Europa dat mede door ons bevrijd werd. Veel moedige jonge mannen en vrouwen.

Het artikel van de heer Plantinga ging over Kolkman, een echte held. Ik weet niet hoeveel mannen en vrouwen, jongens en meisjes hij uit de klauwen van de vijand heeft gered maar het zijn er heel veel geweest. Een onderscheiding moet en een gedenkteken, waar dan ook, maar wel op een hele mooie plek.

Max Appelboom

FOTO'S REÜNIE 26 SEPTEMBER 2001

Hierna nog een aantal foto's genomen tijdens de reünie van 26 september 2001.

Overhandiging van een Engelandvaardersschildje door Rudi Hemmes
aan Lt. Gen. k/v. Droste b.d.

ADRESSENBESTAND

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders

Aanvullingen en wijzigingen no. 9 op de adressenlijst van 1 april 1999.

Overleden:

Buist, L.	Schiedam
Dien, D. van	Haarlem
Enger-Waterman, R.	Victoria Point, Australië
Peteri, W.H.	Heerjansdam
Pot, L.	Wassenaar
Remmen, C. van	Roosendaal
Rothbarth, H.M.	Aerdenhout
Zeelenberg, H.	Rotterdam

Adreswijzigingen en correcties gaarne aan:

Mevr. M.E.F. Borel Rinkes Cees Laseurlaan 279
2597 GG Den Haag
Tel./Fax (070) 324 04 47